M – 2017

3189723

Subject Code : 09 (NS)

SANSKRIT

Time : 3 Hours 15 Minutes] [Total No. of questions : 56] [Max. Marks : 100

I. एकवाक्येन संस्कृतभाषया उत्तरं लिखत : (10 × 1 = 10)

1) अद्यापि देवाः कुत्र जन्म इच्छन्ति?

2) वृद्धपक्षिराजस्य नाम किम्?

3) के निर्विमर्शाः?

4) मूर्तिमती सत्क्रिया का?

5) राणाप्रतापः कस्मिन् ग्रामे अजायत?

6) महाश्वेता कं प्रति स्ववृत्तान्तं कथयति?

7) सुन्दरस्य पिता कः?

8) कर्णस्य रक्षाकवचं किम्?

9) अर्थान् कथं चिन्तयेत्?

10) ध्वन्यालोकः कन्नडभाषायां केन अनूदितः?

II. द्वित्रैः वाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत। (पञ्चानामेव) (5 × 2 = 10)

11) पुराणभारते उल्लिखितानि तीर्थक्षेत्राणि कानि?

12) कन्याविषये परिव्राट् वणिजः सकारो किं वदति?

13) राणाप्रतापस्य प्रतिज्ञा का?

14) महाश्वेतायाः वपुषि यौवनं कथं पदं कृतम्?

P.T.O.

15) सुन्दरः किमर्थं स्वग्रामं त्यक्तवान्?

16) सत्पुरुषव्रतम् किम्?

17) शास्त्रिणाम् पाठनक्रमः।

III. पाठनाम उल्लिख्य श्लोकानाम् अनुवादं कन्नड–आङ्ग्लभाषया वा कुरुत। (त्रयाणामेव) (3 × 3 = 9)

18) ज्ञेयं तद्भारतं वर्षं सर्वकर्मफलप्रदम्।
अत्र कर्माणि कुर्वन्ति त्रिविधानि तु नारद।।

19) मञ्जूषां तां च गङ्गायां तथैवोर्ध्वस्थदीपिकाम्।
कृत्वा तत्याज निक्षिप्य घोरं वानरमन्तरे।।

20) कुतो धर्मक्रियाविघ्नः सतां रक्षितरि त्वयि।
तमस्तपति घर्मांशौ कथमाविर्भविष्यति।।

21) धन्योऽस्मि गमनात्पूर्वमीदृशी सम्पदागता।
विना तु गुरुशुश्रूषां नान्यद्भाव्यं परं मम।।

22) विषयामिषलोभेन मनः प्रेरयतीन्द्रियम्।
तन्निरुन्ध्यात् प्रयत्नेन जिते तस्मिन् जितेन्द्रियः।।

IV. पाठनाम उल्लिख्य कः कं प्रति अवदत् इति संस्कृतभाषया लिखत। (चतुर्णामेव) (4 × 2 = 8)

23) यं कमेवं मा भक्षय।

24) अथ लोकानुग्रहाय कुशली काश्यपः।

25) कुत्रापि गत्वा धनं संग्रहिष्यामि।

26) धैर्यधना हि साधवः।

27) दृढीक्रियतां चेतः।

28) सः यत्रकुत्रापि भवतु कालेज् आनेतव्य एव।

V. दशवाक्यैः संस्कृतभाषया कन्नडभाषया आङ्ग्लभाषया वा उत्तरं लिखत। (पञ्चानामेव) **(5 × 5 = 25)**

29) विक्रमादित्यस्य प्रभावेण राक्षसः कथं परिवर्तितः?

30) प्रव्राजकः।

31) दुष्यन्तस्य पात्रचित्रणं कुरुत।

32) महाराणाप्रतापेन अनुभूता कष्टपरम्परा।

33) पुण्डरीक–महाश्वेतयोः सरससंवादः।

34) सा शान्तिः।

35) कर्णशापप्रसङ्गः।

36) विद्यार्थिनां कृते कृष्णशास्त्रिणां सन्देशः।

VI. मञ्जूषातः सूक्तं पदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत। **(4 × 1 = 4)**

37) चिरस्य वाच्यं न गतः ________________।

38) कष्टपरम्परायाः अपि काचन ________________ भवेत्।

39) भवादृशा गुरवः अतीव ________________।

40) नवाम्रवापि ________________ न पश्येत्।

(विरलाः, प्रजापतिः, नरकम्, सीमा)

VII. 41) संयोजयत। (4 × 1 = 4)

क		ख	
i)	गान्धर्वविधिना	a)	वायुः
ii)	गन्धवहः	b)	ऋषिकुमारकः
iii)	सिसीदिया	c)	उपयेमे
iv)	पुण्डरीकः	d)	राणाहमीरः

VIII. रेखाङ्कितानि पदानि आश्रित्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत। (त्रयाणामेव) (3 × 1 = 3)

42) कालिदासस्य सप्त कृत्यः।

43) उदयसिंहः प्रतापी राजा आसीत्।

44) अम्बया सह स्नातुम् अभ्यागमम्।

45) शान्तिः धनं न स्वीचकार।

46) विमर्शकेन कृतीनामध्ययनं सम्यक् कर्तव्यम्।

IX. यथानिर्देशं कुरुत। (चतुर्णामेव) (4 × 3 = 12)

47) सन्धिं विभजत / योजयत । (त्रयाणामेव)

भिक्षाटनम्, सर्वोऽपि

मम + ऊरुद्वयम्, यत् + अहम्, तथा + एव

48) विग्रहवाक्यं / समस्तपदं लिखत। (त्रयाणामेव)

कामक्राधौ, अनुद्धताः, इन्द्रद्वीपः गुरोः उपदेशः, कमनीयं रूपं यस्याः सा

49) लिङ्ग – विभक्ति – वचनानि लिखत। (द्वयोरेव)

पौरवैः, कौतुकात्, रोटिकाम्, मह्यम्

50) लकार – पुरुष – वचनानि लिखत। (द्वयोरेव)

वितरन्तु, अब्रवीत्, मन्यते, त्यजति

51) पदपरिचयं कुरुत। (त्रयाणामेव)

संरक्ष्य, विदित्वा, स्मृतम्, प्रवेशयितुम्, स्मरन्

52) प्रयोगं परिवर्तयत।

अ) अहं मुनिकुमारकम् अपश्यम्।

अथवा

आ) वित्तेन धर्मः रक्ष्यते।

53) अलङ्कारं सलक्षणं निर्दिशत।

अ) मध्ये तपोधनानां किसलयमिव पाण्डुपत्राणाम्।

अथवा

आ) तमभ्यधावत् स्वकृतो मूर्तिमानिव दुर्नयः।

54) कन्नडभाषया – आङ्ग्लभाषया वा अनुवदत। (5)

क्रीडा मानवस्य नितराम् आवश्यकी। क्रीडया शक्तिः वर्धते। उल्लासः उत्पद्यते। आरोग्यं जायते। मनः विकसति। जीवनोत्साहः एधते। एकताभावः सम्पद्यते। मैत्री विस्तारं गच्छति, अतः खलु ज्येष्ठाः एकघण्टापर्यन्तं तुल्यशीलवयोभिः क्रीडितव्यमिति उपदिशन्ति।

(5)

55) संस्कृतभाषया अनुवदत।

ಮಗುವಿನ ಮನವು ಹಸಿಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಕುಂಬಾರನು ತನ್ನ ಕೈಚಳಕದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗೆ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಅಂತೆಯೇ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಭವಿಷ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವನು. ಶಿಷ್ಯನ ಮನದಲ್ಲಿ –"ನಾನು ಉತ್ತಮನು. ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವೆನು" ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾನೆ.

The mind of a child is like a wet clay mound. The potter gives clay mound a correct shape by his skill. In the same way a teacher constructs the future of a student. And fills his mind with the feeling that – "I am great. At times necessary I will collect and utilise all my energy for the nation".

56) अ) इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। **(1 × 5 = 5)**

एकस्मिन् दिवसे गौतमः एकेन साधुना सह मृत्युं, व्याधिं, दुःखं चोद्दिश्य प्रदीर्घां चर्चां अकरोत्। कथं जनाः संसार दुःखेभ्यो मुक्ता भवेयुरिति सः तं साधुम् अपृच्छत्। सः साधुः शान्तचित्तेन प्रत्यवदत्। अपि दुःखपूर्णाः खल्वेष संसारः। संसारत्यागेन विना सत्यसुखं मानवो नाधिगच्छति। रात्रौ नगर्यां शान्तता प्रसूता। नगरस्य जनाः निद्रिताः आसन्। गौतमः सत्यसुखं अन्वेषणाय राजमन्दिरान्निर्गतः। अन्ते उषःवेलायां पिप्पलवृक्षस्य अधः ध्यानमार्गं आचरत्। तस्य तत्रैव चित्प्रकाशनस्य लाभोऽभवत्। सः बुद्धोऽभवत्।

प्रश्नाः

i) गौतमः एकेन साधुना सह किं चर्चां अकरोत्?

ii) केन विना मानवाः सत्यसुखं नाधिगच्छति?

iii) रात्रौ नगर्यां किं प्रसूता?

iv) कुत्र गौतमः ध्यानमार्गं आचरत्?

v) गौतमः किं अभवत्?

अथवा

आ) पुस्तकप्रकाशकं प्रति पुस्तकप्रेषणाय आवेदनपत्रं लिखत।